

ja aikuiset erityisillä paikoilla? Missä kaikkein pienimmät lapset nukkuivat (kehto, sänky tai vanhempien kanssa)? Missä isäntäväki nukkui (erityinen sängynpaikka, kamari)? Missä palvelusväki nukkuu? Missä vieraat nukkuivat (erityinen sängynpaikka, kamari)? Mihin järjestettiin sängynpaikka kierteleville henkilöille (ruotuvai-
vaiset ja vast.)? Vaihtelivatko sängynpaikat jotenkin eri vuoden-
aikoina (esim. yläsängyt käyttämättöminä kesällä)? Nukkuiko
joku erityisessä sänkykamarissa kesäisin? Suunnilleen minä vuonna
alettiin nukkua kamarissa vuoden ympäri? Ketkä siellä nukkuivat?
Onko joku nukkunut uunin takana? Jos, niin milloin viimeksi?
Onko **vaateaittaa** tai vastaavaa käytetty nukkumapaikkana kesä-
isin? Mihin aikaan vuodesta sinne muutettiin ja kuinka kauan siellä
nukuttiin? Kuka siellä nukkui? Koska nukkui joku siellä viimeksi?
Millaisia sänkyjä oli **aitoissa**? Millaisia sänkyvaatteita siellä käytet-
tiin? Oliko sängyt petattu samoin kuin itse talossa? Kuinka **kalas-
tus- ja metsästysmatkoilla** nukuttiin ja millaisia sänkyvaatteita käy-
tettiin? Mikä merkitys sodilla oli sänkyvaatteisiin (käytettiinkö
esim. vehnäsäkkejä tyynyliinoina)?

Jos mahdollista, piirtäkää luonnoksia kamarista ja aitoista ja
merkitkää sänkyjen sijainti.

4. Nukkumistottumukset

Mihin kellonaikaan mentiin kesäisin nukkumaan? Mihin aikaan tal-
visin? Saivatko lapset olla yhtä pitkään valveilla kuin aikuiset?
Oliko erityisiä päiviä, jolloin oli tapana valvoa erityisen myöhään
tai nousta ylös erityisen aikaisin (esim. uudenvuodenaatto)? Kuka
meni iltaisin viimeisenä nukkumaan? Kuka talon väestä nousi
ensimmäisenä ylös? Muuttuiko ylösnousun ajankohta vuodenajan
mukaan? Miten työ vaikutti nukkuma-aikoihin (heinänteon aikaan
tai vast.)?

Mikäli Teillä on valokuvia sängyistä, makuuhuoneiden sisustuk-
sesta ja vastaavista, lainaisimme niitä mielellämme kopioitaviksi.
Kopioimisen jälkeen palautamme alkuperäiskappaleen Teille.

KYSELY NR 45

SÄNGYT, NUKKUMAPAIKAT JA NUKKUMISTOTTUMUKSET

SÄNGYT, NUKKUMAPAIKAT JA NUKKUMISTOTTUMUKSET

1. Sängyt

A) Millaisia sänkyjä oli Teidän lapsuudenkodissanne? Kuvaillkaa miltä ne näyttivät ja miten ne oli sijoitettu huoneeseen. Esiintyikö kiinteitä (seinään kiinnitettyjä) sänkyjä? Entä **kerrossänkyjä** (katso alla 2A-B)? Onko **kaksoissänkyjä** (ts. kaksi yhteenrakennettua sänkyä peräjäälkeen) esiintynyt? Onko sänkyjä kutsuttu joksikin erityiseksi huoneessa sijaintinsa perusteella (esim. ovisänky, sisäsänky)? Kertokaa miten sänkytyypit ovat muuttuneet, mitä oli ennen ja mitä tuli myöhemmin. Onko esiintynyt **vetosänkyjä** ja **-sohvia**? Koska nämä tulivat? Onko käytetty nk. **hetekäsänkyjä** ja milloin ne tulivat? Koska tulivat **vuodesohvat**? Onko esiintynyt nukkumista sohvilla, penkeillä ja vastaavilla? Kertokaa tästä lähemmin. Piirtäkää mielellään yksinkertainen kaavio huoneesta jossa sängyt sijaitsivat sekä muusta sisustuksesta. Merkitkää luonokseen pohjoisnuoli.

B) Millaisia sänkyvaatteita oli Teidän lapsuudessanne? Kuvaillkaa kuinka sängyt oli petattu. Oliko petaamisessa eroa arki- ja pyhäpäivinä? Miten **häävuode** oli petattu? Oliko lapsilla eri tavalla petattu kuin aikuisilla? Vaihtelivatko sänkyvaatteet vuodenajan mukaan? Kuvaillkaa jos mahdollista sänkyvaatteiden materiaali, kuviointi ja täyte. Kuinka usein ne vaihdettiin? Mitä sängyissä oli alustana? Muuttuivatko sänkyvaatteet jotenkin kun alettiin käyttää uudemmantyyppisiä sänkyjä? Koska **pussilakanat** alkoivat tulla käyttöön? Kertokaa kuinka sänkyvaatteet ovat muuttuneet Teidän aikananne.

2. Kerrossängyt

A) Onko Teidän kotiseudullanne ollut kerrossänkyjä? Kuvaillkaa miltä ne näyttivät ja mihin kohtaan huonetta ne oli sijoitettu. Onko ollut kaksinkertaisia kerrossänkyjä, ts. yhteensä neljä nukkumapaikkaa? Onko **kolmikerroksisia** sänkyjä esiintynyt? Miksi kerrossänkyjä sekä niiden eri osia (ts. eri kerroksia, uunisänky jne.)

kutsuttiin? Oliko nämä sängyt maalattu? Jos, niin minkä väriseksi tai millaisin värein? Kuvaillkaa miten ne oli rakennettu ja oliko niissä koristelua. Miten yläsänkyihin päästiin? Olivatko kerrossängyt ulkonäöltään samanlaisia taloissa ja mökeissä? Miksi Teillä kutsuttiin tilaa kerrossänkyjen ja uunin välillä? Oliko kolmatta yläsänkyä joka työntyi uunin taakse? Oliko sänkyjen alla jotakin, esim. luukut? Milloin suunnilleen (vuosiluku) lakattiin nukkumasta kerrossängyissä tai milloin ne poistettiin? Mitä tuli niiden tilalle? Millaisilla sängyillä ne korvattiin? Oliko kerrossänkyjen kanssa samanaikaisesti muita sänkyjä? Mihin ne oli sijoitettu? Montako henkeä mahtui samanaikaisesti nukkumaan kerrossänkyihin? Oliko väliä sillä kuka nukkui missäkin kerrossängyissä? Nukkuivatko esim. nuoret ja aikuiset erityisillä paikoilla? Piirtäkää mielellään kaavio huoneesta jossa kerrossängyt olivat ja merkitkää niiden sijainti. Merkitkää pohjoisnuunta nuolella.

B) Kuvaillkaa tarkoin mitä **sänkyvaatteita** käytettiin **kerrossängyissä** (patjat, tyynyt, lakanat, tyynynpäälliset, huovat, ryijyt, raanut, vällyt). Kertokaa niiden materiaaleista, kuvioista ja täytteestä. Käytettiinkö sängyissä nahkavällyjä tai ryijyjä? Millä patjat ja tyynyt oli täytetty ja kuinka usein täyte vaihdettiin? Käytettiinkö sänkyjen pohjalla irtonaisia olkia? Vaihtelivatko sänkyvaatteet vuodenajan mukaan? Oliko tapana petata sängyt joskus erityisen hienosti ja miltä ne silloin näyttivät? Koska näin tehtiin? Kuinka häävuode oli petattu? Käytettiinkö kerrossängyissä korkeaa päänalusta? Oliko lapsilla eri tavalla petattu kuin aikuisilla? Minkä näköinen oli paarlakana ja miten se oli ripustettu? Voitiinko samoja sänkyvaatteita käyttää kerrossängyissä ja esim. vetosängyissä ja sohvilla? Tai pitikö niihin tehdä muutoksia tai hankkia uudet? Tuliko kerrossänkyjen varustukseen muutoksia sitten kun niitä ei enää käytetty nukkumapaikkoina? Kuvaillkaa mahdollisimman yksityiskohtaisesti miten kerrossängyt oli petattu arkisin ja juhlapäihinä.

3. Makuuhuone

Mihin talon huoneista oli sängyt ennenvanhaan sijoitettu? Oliko väliä sillä kuka nukkui missäkin? Nukkuivatko esim. lapset, nuoret